

MYŚL ♦ MYŚLIWSKIEGO
(studia i eseje)

Prace Naukowe

Uniwersytetu Śląskiego
w Katowicach
nr 3697

50 lat
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

MYŚL ♦ MYŚLIWSKIEGO

(studia i eseje)

Pod redakcją Józefa Olejniczaka
przy współudziale Marzeny Bonieckiej i Piotra Zająca

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego • Katowice 2018

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Dariusz Skórczewski

Na okładce wykorzystano obraz, a na s. 325 szkic do portretu Wiesława Myśliwskiego autorstwa Stanisława Baja

Redaktor: Jakub Dziewit
Projekt okładki: Kamila Szwarc
Redaktor techniczny: Jakub Dziewit
Korektor: Olga Nowak
Łamanie: Aleksandra Kielkowska
Współpraca: Tomasz Kielkowski

Copyright © 2018 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336

ISBN 978-83-226-3284-0
(wersja drukowana)

ISBN 978-83-226-3285-7
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 21,5. Ark. wyd. 20,5.
Papier Munken Premium White 80 g, vol. 1.75 Cena 32 zł (+ VAT)
Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

Spis treści

Józef Olejniczak Księga Myśliwski (w oczekiwaniu na siódmy rozdział...)	9
Bartłomiej Krupa <i>II wojna światowa w prozie Wiesława Myśliwskiego</i>	51
Artur Żywiołek <i>Percepty Myśliwskiego. Estetyka Widnokręgu</i>	87
Tomasz Bocheński <i>Trzy inwencje Myśliwskiego</i>	103
Wiesław Setlak <i>Podmiot nomadyczny w prozie Wiesława Myśliwskiego</i> <i>Próba oznaczenia miejsca antropologicznego. Wprowadzenie</i>	119
Bogumiła Kaniewska <i>Jak Myśliwski myśli o kobietach?</i>	135
Marzena Boniecka <i>Ona w prozie Wiesława Myśliwskiego</i>	147
Karolina Wawer <i>Historie drugoplanowe, historie kobiece</i> <i>Między wykluczeniem a empatią</i>	161

Krystian Węgrzynek <i>Nie (do) wiara. Horyzonty religijne w prozie Wiesława Myśliwskiego</i>	179
Karol Maluszczyk <i>Rzeczy, miejsca, ludzie... Słowo o depozytach i katalizatorach pamięci w prozie Wiesława Myśliwskiego</i>	189
Piotr Zając <i>Pisanie o zwierzętach u Wiesława Myśliwskiego – esej polemiczny</i>	199
Antoni Leśniak <i>Trudna sztuka gry na saksofonie, czyli Myśliwskiego lekarstwo dla duszy</i>	213
Paweł Otręba <i>Kamień na kamieniu Wiesława Myśliwskiego w świetle teorii popędów</i>	221
Wojciech Kuska <i>Motywy dendrologiczne w powieściach Wiesława Myśliwskiego – ujęcie językoznawcze</i>	233
Jolanta Betkowska <i>Telewizja a kres kultury chłopskiej – od Awansu Edwarda Redlińskiego do Requiem dla gospodyni Wiesława Myśliwskiego</i>	257
Ewa Wąchocka <i>Kwartet dramatyczny Wiesława Myśliwskiego</i>	267
Anna Podstawka <i>Wędrując w pamięci. Bogdana Toszy teatralna adaptacja Widnokregu</i>	285

Jan Ciechowicz

*Adaptacje prozy powieściowej Wiesława Myśliwskiego
w teatrze polskim (krótko i węzłowo)* 303

Wiesław Myśliwski

Kres kultury chłopskiej 311

Stanisław Baj

Szkic do portretu Wiesława Myśliwskiego 325

Summary 327

Indeks osób 331

The Musings of Myśliwski (essays and studies)

The collective monograph of the works of Wiesław Myśliwski is not the first attempt at a comprehensive conceptualization of the work of the author of *Nagi Sad*. It has been preceded by a series of “anniversary” books published by The Jan Kochanowski University in Kielce as well as monographs by e.g. Bogumiła Kaniewska. The uniqueness and purport of issuing another exhaustive formulation of Myśliwski’s work is justified by, first of all, the importance of this work, and, secondly, the fact that the authors have made an attempt to conceptualize it in a novel way.

The book ends with the re-print of the essay by Myśliwski entitled *Kres kultury chłopskiej*, which on the one hand is a text that has been slightly forgotten, and on the other hand many authors of the monograph have made reference to the theses of this very essay. The studies and essays presented in the book attempt at interpreting the complete literary output of the author of *Widnokrąg*, his individual works or motifs from his writing.

The most complementary attempt at reading Myśliwski in the volume has been offered by Józef Olejniczak, who in his essay treats the six novels

published so far as chapters of an autobiographical project of the writer, and, in conclusion, poses a question about a continuation. It is followed by a study into the presence of WW II in Myśliwski's work seen as a traumatic experience and at the same time as an attempt of asking definite questions about the role of Polish peasantry in the tragic history of this war. Artur Żywiołek, in turn, analyses *Widnokrąg* from the point of view of "new humanities" and "opens up" the reading of this significant novel for hitherto undescribed philosophical contexts. In a similar way we can characterize the attempt of Tomasz Bocheński – the researcher points out to the interpretative contexts which have not been accounted for so far in the studies on Myśliwski, like, for example, the musicalness of this prose. Wiesław Sedlak describes the authorial subject of Myśliwski as "nomadic", pointing out to the fact that it is a subject that is in a permanent journey, wandering, walking, which constitutes a reconsideration of the previous convictions about the solely peasant provenance of Myśliwski's work. Bogumiła Kaniewska and Karolina Wawer reach to Myśliwski's images of women, assuming various perspectives from the domain of feminist literary criticism and gender studies. Krystian Węgrzynek in his essay is interested in the attitude of Myśliwski towards religion, Karol Maluszczyk deals with objects in the worlds represented in the novel as the elements of the material memory of the writer, the "catalysts of his memory". Piotr Zajac writes about the presence of animals in this work, while Antoni Lesiak focuses his interpretation of *A Treatise on Shelling Beans* on the music motif, on the job of saxophonist performed for many years by the narrator-protagonist, and Paweł Otręba attempts to interpret *Stone Upon Stone* in the light of the Sigmund Freud's drive theory. Another study, by Wojciech Kuska, is an interpretative attempt at the conceptualization of a dendrologic motif in Myśliwski's work in the light of the concept of the Linguistic Picture of the World. Jolanta Betkowska, by contrast, demonstrates how a modern media culture devastates the primal peasant culture, in this way commenting on the theses of the essay *Kres kultury chłopskiej* and its consequences present in the novels and dramas of the author of *Ostatnie Rozdanie*. The monograph concludes with three studies on the dramaturgic work of Myśliwski and the theatrical staging of his dramas and novels. Ewa Wąchocka presents an attempt at a comprehensive approach towards the problems, Anna

Podstawka focuses on the theatrical adaptation of *Widnokrąg* made by Bogdan Tosza, while Jan Ciechowicz offers a summary of various ways in which Polish theatres have been fascinated by the works of Myśliwski and have adapted them for their own use.

The monograph *The Musings of Myśliwski (essays and studies)* aims at presenting the work of Myśliwski in many different contexts, and it also aspires to demonstrate how this work radiates and “influences” on various creative activities of man, such as the theatre, film, music, and the fine arts, therefore the cover features the portrait of the writer painted by Stanisław Baja, and also inside the book there is a drawing of the artist, which is a sketch to the portrait of Wiesław Myśliwski.

Indeks osób

- Ablewicz Jerzy 46
Adamczyk Zdzisław Jerzy 285
Adorno Theodor W. (wl. Theodor Ludwig Wiesengrund) 89, 91
Agamben Giorgio 201, 207
Andersen Hans Christian 82
Anioł Michał 309
Ankersmit Frank 16
Antoine André 303
Araszkiewicz Agata 167
Augé Marc 123, 124
- B**
Babicki Krzysztof 287, 298, 307
Bach Johann Sebastian 95
Bachelard Gaston 191, 198
Bakir Joanna
 zob. Tokarska-Bakir Joanna
Bakke Monika 205, 207
Balcerzan Edward 93
Bałucki Michał 107
- Banasiewicz-Ossowska Ewa 176
Baniewicz Elżbieta 298, 307
Baran Bogdan 100, 204
Baran Józef 22, 203
Barańczak Stanisław 61, 70
Barszczewska Grażyna 286, 307
Barthes Roland 28, 29, 33, 45, 195
Bartók Béla 104
Bassaj Maria 126
Baszkircew Maria 165
Batyra Sławomir 309
Bauman Zygmunt 121
Baumgarten Alexander Gottlieb 89
Beauvoir Simone, de 165, 166
Beckett Samuel 91
Benoit Mariusz 307
Ber Ryszard 286
Berent Waclaw 154, 155
Bereza Henryk 26, 126, 127, 129, 312
Bergson Henri 221

- Berkeley George 272
Biegański Krzysztof 279
Biegeleisen Henryk 248
Bielawiec Tomasz 300
Bielecka-Mateja Anna 305
Błońska Wanda 29
Błoński Jan 27, 28
Bocheński Tomasz 11
Bojarska Katarzyna 36
Bolecka Anna 76
Bolecki Włodzimierz 21
Boroń Piotr 265
Borowski Andrzej 48
Borowski Mateusz 36
Borowski Tadeusz 62, 154
Boy-Żeleński Tadeusz 169
Brach-Czaina Jolanta 138, 159
Braidotti Rosi 122, 123
Brodzka Alina 27
Brogowski Leszek 198
Brucz Stanisław 168
Bruleńska Hanka 299, 300
Bucholc Marta 168
Buczyńska-Garewicz Hanna 97
Bukowski Ignacy 192
Bukraba-Rylska Izabella 257
Bulira Waldemar 121
Burska Lidia 27
Burszta Wojciech Józef 124, 176, 257
Burzyńska Anna 45
Bystroń Jan Stanisław 234, 235, 246
Ceynowa Andrzej 304
Chojnacki Antoni 120
Chopin Fryderyk 268, 311
Chwin Stefan 76
Chymkowski Roman 124
Ciechowicz Jan 303–305
Cieślukowska Teresa 267
Coltrane John 103
Conolly William E. 188
Copeau Jacques 303
Courtney Krystyna zob.
Kujawińska-Courtney Krystyna
Csató Edward 304
Culler Jonathan 126
Curtius Ernst Robert 48
Cygan Stanisław 247, 249
Cymerman Jarosław 267, 298, 300, 308
Cywińska Izabela 286, 288
Czaina Jolanta zob. Brach-Czaina Jolanta
Czapliński Przemysław 78, 79, 83–85, 186, 189, 194, 227
Czernik Stanisław 124
Czyżak Agnieszka 46, 218
Čapek Karel 318
Damasceński Jan 184
Damięcki Damian 308
Damięcki Grzegorz 308
Davis Miles Dewey 18
Dąbrowski Andrzej 47, 186
Dedek Tomasz 53
Dejmek Kazimierz 279, 282, 286;
Deleuze Gilles 87, 89–94
Delumeau Jean 183

- Denney Reuel 261
Derra Aleksandra 123
Derrida Jacques 202, 210
Deszcz-Pudzianowska Jolanta 297
Dewoyno Władysław 306
Diament Józef 75
Dickinson Emily 88
Dilthey Wilhelm 133
Długosz-Kurczabowa Krystyna
235, 236
Dobrowolski Kazimierz 258
Doležel Lubomir 121
Domańska Ewa 16
Doroszewski Witold 168
Dostojewski Fiodor Michajłowicz
303–305
Douglas Mary 163, 168, 170, 171
Draaisma Douwe 195
Dras Teresa 299, 301
Dumas Aleksander 168
Dutka Elżbieta 130
Dyoniziak Barbara zob. Olszewska-
Dyoniziak Barbara
Dziadek Adam 21, 31
Dziekanowski Czesław 46, 60–62,
149, 180, 221, 222, 226, 227, 229
Dzierżawski Filip 161, 287

Eco Umberto 95
Edelman Marek 57
Eliade Mircea 272, 273
Engelking Barbara Teresa 177

Falski Maciej 169
Filarska Teresa 300
Forstner Dorothea 247, 250
Foster Hal 36
Franaszek Andrzej 22, 193, 296,
307, 308
Frankowska Bożena 289, 303
Frazer James George 170
Freud Zygmunt 158, 221, 223,
227, 231, 232
Frye Northop 39

Galant Jan 62
Garewicz Hanna zob. Buczyńska-
Garewicz Hanna
Gawlik Jan Paweł 306
Gawlikowie, bracia 319
Gawłowska Monika zob. Surma-
-Gawłowska Monika
Ginczanka Zuzanna 174
Glazer Nathan 261
Gloy Karen 123
Głowiński Michał 21, 29, 39, 121,
127, 214
Godlewski Grzegorz 258
Golejewski Andrzej 300
Golejewski Witold 300
Gombrowicz Witold 33, 39, 40,
182, 187, 305
Gong Tamara 287, 291, 296, 298
Gosk Hanna 35, 189
Gotski T. 306
Góralczyk Jacek 234
Grabowski Artur E. 282
Grabowski Jan 176
Grabowski Piotr 53
Greenblatt Stephen 16

- Gren Roman 76
 Gross Jan Tomasz 76
 Gryń Wirgiliusz 306
 Grzegorz z Nyssy, św. 184, 185
 Guattari Félix 87, 89, 91–94, 101
 Guriewicz Aron J. 20
 Gutowski Wojciech 155
- Halloran Stephen M. 20
 Haraway Donna 204, 205
 Hartwig Julia 130
 Hašek Jaroslav 304
 Hegel Georg Wilhelm Friedrich 129
 Heidegger Martin 22, 98
 Hejmej Andrzej 214, 267, 279
 Helak Wiesław 52
 Helena, św (wł. Flavia Iulia Helena) 233
 Heller Ágnes 121
 Helman Alicja 163
 Hempel Jan 180
 Holon Marian 187
 Honderich Ted 129
 Hudzik Jan P. 121
 Hugo Victor 303
 Husserl Edmund 95, 123
 Hutek Jerzy 306
 Hübner Zygmunt 304
- Irigaray Luce 166, 167
 Iwaszkiewicz Jarosław 283
- Jakobson Roman 223
 Jakubowicz Karol 260
- James William 180
 Jankowiak Mieczysław 155
 Jan Paweł II, papież 190
 Janus Elżbieta 223
 Jarmuł Jadwiga 300
 Jarosz Agnieszka 301
 Jaroszyński Czesław 52
 Jarzębski Jerzy 27, 29, 45, 84, 85, 189, 270
 Jaworski Stanisław 192
 Jennings Lee Byron 20
 Joyce James 111, 304
 Józefczuk Grzegorz 298
 Jusewicz-Kalter Ewa 195
- Kaczmarek Jacek 74
 Kaczorowski Bartłomiej 251
 Kafka Franz 305
 Kalina Jerzy 287, 295, 296, 301, 308
 Kaluta Izabella 155
 Kalter Ewa zob. Jusewicz-Kalter Ewa
 Kaniewska Bogumiła 16, 26, 43, 46–48, 56, 97, 109, 111, 113, 128, 129, 132, 136, 149, 155, 156, 182, 189, 192, 194, 285, 288, 291, 307
 Kant Immanuel 89
 Kantor Tadeusz 35
 Kapuściński Ryszard 306
 Karasińska Marta 267
 Karaś Halina 247
 Karpiński Maciej 304
 Kasperski Edward 27

- Kawalec Julian 22, 62, 124
Kayser Wolfgang 20
Kaźmierczak Zbigniew 54
Kertész André 29
Kęder Cezary Konrad 39
Kierkegaard Søren 98
Klaczyński Włodzimierz 53, 287
Kłak Tadeusz 66
Kłosińska Krystyna 147, 232
Kmieciak Michalina 123, 124
Kocięcki Artur 300
Kolankiewicz Leszek 258
Kołowski Marek 309
Konstantyn Wielki
 (wł. Constantinus Chlorus),
 cesarz rzymski 233
Kopaliński Władysław 244, 247,
 250
Kopeć Witold 300
Kornacka Ewa 200, 205
Kotys Ryszard 53
Kowalczyk Andrzej Z. 308
Kowalski Piotr 233, 234, 238, 244,
 248, 250, 251
Krall Hanna 57
Kraszewski Józef Ignacy 303
Kraśko Wincenty 7
Krawczuk Aleksander 192
Kristeva Julia 45, 168
Krol Gerrit 194
Krupa Bartłomiej 76
Krupiński Piotr 209
Krzemieniowa Krystyna 89, 133
Krzyszczak Jan Wojciech 297, 300
Kubalica Tomasz 123
Kubin Alfred Leopold Isidor 112
Kuczyński Marek 279, 287
Kuderowicz Zbigniew 129
Kuhn Thomas 89
Kujawińska-Courtney Krystyna 16
Kukuła Janusz 286
Kulczyńska Bożena 306
Kulesza Dariusz 127, 128, 130, 132
Kurczabowa Krystyna zob.
 Długosz-Kurczabowa Krystyna
Kwiecińska-Marzec Anna 125,
 126, 292
Kwieciński Jerzy 306
Lacan Jacques 166
LaCapra Dominick 36
Lapham Lewis Henry 260
Lappo Irina 292, 294
Lebda Renarda 46, 56
Leder Andrzej 75
Legendź Magdalena 273
Lengiewicz Ilona 234
Leśmian Bolesław (wł. Bolesław
 Lesman) 40, 45, 87, 88, 99, 108,
 311
Leśniewska Maria 165
Lewańska Adriana 45
Lévinas Emanuel 184
Lichański Stefan 27, 112
Ligeti Györgi Sándor 103
Linke Anna Maria 112
Lipowska Magdalena zob.
 Sztejman-Lipowska Magdalena
Lipszyc Adam 94
Lisowski Jerzy 177, 305

- Litwin Jerzy 309
 Litwiniec Bogusław 305, 306, 309
 Litwinowicz Agnieszka 27

Łamiugina Asja 52
 Łoziński Józef 129
 Łubieński Tomasz 282
 Łukosz Jerzy 273, 275
 Łysak Tomasz 36

Mach J. 164
 Mach Wilhelm 125
 Magala Sławomir 95
 Mahler Gustav 91
 Maisonneuve Jean 183
 Majcherek Janusz 291, 298, 301, 307, 308
 Maksymowicz Paulina 234
 Mann Tomasz 45, 46
 Marcinów Mira 209
 Marczewski Wojciech 52
 Markiewicz Henryk 39
 Markiewka Tomasz Szymon 121
 Markowski Michał Paweł 45, 49
 Marks Karol 187, 201, 203
 Marzec Anna zob. Kwiecińska-Marzec Anna
 Masłoń Krzysztof 22, 190, 265
 Massumi Brian 94
 Mastelski Czesław 168
 Mateja Anna zob. Bielecka-Mateja Anna
 Matwin-Buschmann Roswitha 88
 Mayenowa Maria Renata 223
 Maziarka Tomasz 274

 Mądzik Leszek 300, 301
 McElroy Bernard 20
 McLuhan Marshall 260, 261
 McLure John 188
 Mcnaghten Philip 204
 Mencwel Andrzej 258
 Michalski Krzysztof 22
 Michałowska Marianna 95
 Micińska Anna 45
 Mickiewicz Adam 35, 92, 99, 239, 311
 Mikiciuk Elżbieta 305
 Miller Nancy K. 45
 Miłkowski Tomasz 306
 Mingus Charles 104
 Miszczak Stanisław 269, 261
 Mityk Iwona 70, 71
 Mizerkiewicz Tomasz 85
 Młynarczyk Józef Andrzej 51
 Modestowicz Waldemar 286, 307, 308
 Monet Claude 114
 Morawińska Agnieszka 124
 Morrison Toni (wł. Chloe Anthony Wofford-Morrison) 188
 Morton Józef 124
 Mosedale Mike 234
 Moszumańska Agata 301
 Mozart Wolfgang Amadeusz 214
 Mroczek Marta 183
 Mrozowski Maciej 260
 Mulvey Laura 163
 Muskat-Tabakowska Elżbieta 39
 Muszyński Andrzej 266
 Mycielska Gabriela 165
 Myjak-Pycia Anna 46, 53–55, 57, 71, 83, 84

- Myśliwska Marianna
(matka Wiesława) 52
- Myśliwski Julian
(ojciec Wiesława) 52
- Myśliwski Wiesław *passim*
- Nasiłowska Anna 162, 187
- Naumiuk Jan 70
- Neuberg Jan 227
- Neuger Leonard 35
- Nieciecki Tomasz 309
- Niemcewicz Julian Ursyn 78
- Niemrowicz-Danczenko
Władimir 303
- Norwid Cyprian Kamil 311
- Nowacki Dariusz 62, 86
- Nowak Anna 288, 299
- Nowak Piotr 207
- Nowak Tadeusz 22, 62, 177, 186
- Nowosielski Kazimierz 26
- Nycz Ryszard 124, 136
- O**dojewski Włodzimierz 76
- Oesterreicher-Mollwo Marianne
233
- Olejniczak Józef 21, 33, 35, 45
- Oliver Harry 234
- Olszewska-Dyoniziak Barbara 129,
130
- Onimus Jean 20
- Ostrowska Joanna 177
- Ostrowski Witold 162
- Ossowska Ewa zob. Banasiewicz-
-Ossowska Ewa
- Paclawski Jan 46–48, 56, 58, 64,
66, 71, 73, 74, 125, 133, 183,
186, 200, 218, 270, 285, 288,
290
- Palyga Artur 282
- Panas Władysław 78
- Pavis Patrice 289
- Paweł z Tarsu, św. 173, 186, 187
- Picasso Pablo 91
- Pietrasik Zdzisław 22
- Pietrkiewicz Jerzy 55, 315
- Piętak Stanisław 120, 124
- Pilch Jerzy 184, 185
- Pilot Marian 62
- Pindór Ewa 46, 59, 60, 62, 63, 158,
228, 307
- Piotrowska Beata 47, 309
- Piscator Erwin 304
- Piszczatowski Andrzej 286
- Platon 89, 98
- Podstawka Anna 301
- Prendowska Krystyna 22
- Prokopiuk Jerzy 223, 233
- Proust Marcel 29, 168, 169, 196
- Prus Bolesław (wł. Aleksander
Głowacki) 147, 304
- Prządka Bogumiła 52, 286
- Przyboś Julian 124, 270
- Przybylski Ryszard 304
- Pudzianowska Jolanta zob. Deszcz-
Pudzianowska Jolanta
- Puszczewicz Barbara 260
- Putrament Jerzy 52
- Pycia Anna zob. Myjak-Pycia Anna
- Pynchon Thomas 188

- Raczyńska Elżbieta zob.
 Skorupska-Raczyńska Elżbieta
 Radwan Stanisław 279
 Radziwon Marek 308
 Rajfer Henryk 53
 Rapacki Wincenty 303
 Redliński Edward 22, 62, 124, 257,
 261–263, 265
 Reymont Władysław Stanisław
 260, 261
 Riesman David 261
 Robakiewicz Lech 233
 Robertson Smith William 170
 Rodak Paweł 258
 Rogalski Jerzy 300
 Rogoziński Julian 169, 191
 Rostworowski Karol Hubert 282
 Roznerski Mikołaj 292–294,
 297–300, 308
 Różewicz Tadeusz 187
 Rudnicki Cezary 92
 Rudzki Jerzy 260
 Rutkowski Adam 75
 Rybicka Elżbieta 121–123
 Rylska Izabella zob. Bukraba-
 Rylska Izabella
 Rymkiewicz Jarosław Marek 282
 Rzewuska Elżbieta 267
- Salaber Piotr 296
 Salwa Mateusz 207
 Santarcangeli Paolo 192
 Sartre Jean-Paul 177
 Satora Kazimierz 67
 Schaeffer Bogusław 104
- Scheler Max 186
 Scher Steven Paul 267
 Schnädelbach Herbert 133
 Schönberg Arnold 91
 Schulz Bruno 45, 48, 49, 112, 126,
 179, 303
 Showalter Elaine 162
 Sidorek Janusz 95
 Siedlecki Michał 47
 Siekierski Stanisław 194
 Sielicki Krzysztof 307
 Sienkiewicz Henryk 303
 Sieradzki Jacek 282, 286, 306
 Singer Peter 129
 Skarga Barbara 184
 Skorupska-Raczyńska Elżbieta
 235, 244, 248
 Sławek Tadeusz 92
 Sławińska Irena 307
 Sławiński Janusz 90, 267
 Słobodzianek Tadeusz 35, 282
 Słomczyński Maciej 304
 Sobiechart Henryk 300
 Sontag Suzan 95
 Sowa Andrzej Leon 75
 Sowiński Michał 266
 Spinoza Baruch 187
 Stachura Edward 189
 Stalin Józef (wł. Josif
 Wissarionowicz Dżugaszwili)
 30, 78, 183, 296
 Stark Pesach zob. Strykowski
 Julian
 Stasiewicz Krystian 293, 297, 300
 Staszczak Zofia 258

- Stec Mariusz 47
Stefańska Karolina 299, 300
Stein Gertruda 100
Steiner George 100
Strykowski Julian (do 1946
 Pesach Stark) 18
Strzelecki Jan 261
Suchanek Justyna zob.
 Tymieniecka-Suchanek Justyna
Suckling Nigel 234
Sugiera Małgorzata 34
Sulima Roch 56
Sulisz Waldemar 295, 299, 308
Surma-Gawłowska Monika 89
Swajdo J. 51
Szaniawski Jerzy 283
Szczeklik Andrzej 273
Szczucka Natalia 260
Szczypiorski Andrzej 78
Szlachta Bogdan 121
Szlachtycz Stefan 52
Szpakowska Małgorzata 282, 306
Sztandara Magdalena 196
Sztejman-Lipowska Magdalena
 300
Szwedowska Joanna 286
Szymanowski Antoni 182
Szymanowski Karol 313
Szymańska Eliza 305
Szymczak Mieczysław 237
Szymczyk Zbigniew 294
Szymon Cyrenejczyk 62
- Śledziński Stefan 279
Śliwiński Piotr 85
- Świdorski Bronisław 98
Świontek Sławomir 289
- Tabakowska Elżbieta zob. Muskat-
 -Tabakowska Elżbieta
Tatarkiewicz Anna 57, 282, 305
Tkaczuk Waclaw 286
Tokarczuk Olga 76, 77
Tokarska-Bakir Joanna 168
Tokarski Ryszard 239, 241, 251
Tokarski Stanisław 273
Toman Zdzisława Anna 46
Tomasz z Akwinu, św. 185
Tomaszewski Henryk 294
Tomatis Alfred 214
Topolski Jerzy 85, 86
Tosza Bogdan 161, 279, 285–301,
 307–309
Trojański Piotr 177
Trzeciak Katarzyna 266
Trznadel Jacek 28, 87, 99, 195
Tuan Yi-Fu 124
Tulli Magdalena 169
Tuwim Julian 106
Tymieniecka-Suchanek Justyna
 200
- Übersfeld Anne 289
Umerle Tomasz 188
Umińska Bożena 173, 174
Uniłowski Krzysztof 39
Urry John 204
- Vattimo Gianni 89, 90
Vivaldi Antonio Lucio 104

- Wach Jarosław 200, 201, 203–205,
207, 209, 294, 296, 298
- Wagner Wilhelm Richard 91
- Wajda Andrzej 304
- Waligóra Kinga 300
- Waligórski Andrzej 61
- Wałęsa Lech 190
- Warenycia Jan 286
- Wat Aleksander (wł. Aleksander
Chwat) 45
- Waugh Linda 223
- Wawer Karolina 61
- Weber Max 90, 187
- Welsch Wolfgang 89
- Węgrzecki Artur, A.W. 186
- White Hayden 16
- Wiegandt Ewa 183, 214, 267, 270
- Wilczyński Marek 16
- Witkacy (wł. Witkiewicz Stanisław
Ignacy) 114
- Witkowski Michał 61
- Wittgenstein Ludwig Josef Johann
76, 130
- Wittlin Józef 18
- Wojciechowski Krzysztof 124
- Wojtyła Karol
zob. Jan Paweł II, papież
- Wolak Aleksander 293, 297, 299
- Wolf Cary 207
- Wolicki Krzysztof 22
- Wójcik Mirosław 291
- Wójcik Zygmunt 124
- Wyskiel Wojciech 48, 49
- Wysłouch Seweryna 86, 133, 189,
291
- Wysocki Piotr 291, 293, 300
- Wyspiański Stanisław 35, 278, 282,
311
- Zadura Bohdan 40
- Zakrzewska Wanda 247
- Załuśki Tomasz 202
- Zaremba Marcin 70
- Zawada Andrzej 26, 27
- Zawiślak Anna 300
- Zaworska Helena 66
- Ziątek Zygmunt 26, 97, 124
- Zieliński Jan 45
- Zieniewicz Andrzej 189
- Znaniński Florian 221
- Zola Émile Édouard Charles
Antoine 168, 303
- Żeromski Stefan 304
- Żywiołek Artur 27